

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μάθημα: «Παιδική ηλικία, κοινωνικές μειονότητες,
εργασία και εκπαίδευση»

Αλέξανδρος-Σταμάτιος Αντωνίου

Επίκ. Καθηγητής Ψυχολογίας Π.Τ.Δ.Ε. - ΕΚΠΑ

[as_antoniou@primedu.uoa.gr, asantoni@hol.gr]

Συνδιδάσκοντες: Δρ. Μ. Ντάλλα & Δρ. Ν. Δρόσος

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Achebe, C. C. (1982). Assessing the vocational maturity of students in the East Central State of Nigeria. *Journal of Vocational Behavior*, 20, 153-161.
- Αζίζι-Καλατζή, Α., Ζώνιου-Σιδέρη, Α., & Βλάχου, Α. (1996). *Προκαταλήψεις και στερεότυπα: Δημιουργία και αντιμετώπιση*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης.
- Anderson, D., Wang, J., & Houser, R. (1993). Issues and needs of persons with disabilities in Hawaii: An exploration of racial/ethnic group differences. *Journal of Rehabilitation*, 59, 11-16.
- Antoniou, A.-S., & Dalla, M. (2009). Immigration, unemployment and career counseling: a multicultural perspective. In A.-S. Antoniou, C. L. Cooper, G. P. Chrousos, C. D. Spielberger, & M. W. Eysenck (Eds.). *Handbook of Managerial Behavior and Occupational Health* (pp. 311-327). Northampton, USA: Edward Elgar.
- Antoniou, A.-S., & Dalla, M. (2011). Mental health and unemployment: the coping perspective. In A.-S. Antoniou & C. L. Cooper (Eds.) *New Directions in Organizational Psychology and Behavioral Medicine* (pp. 329-351). Burlington, USA: Gower.
- Antoniou, A.-S., & Dalla, M. (2011). Health professionals and community stigma toward people who engage in substance abuse. In A.-S. Antoniou & C. L. Cooper (Eds.) *New Directions in Organizational Psychology and Behavioral Medicine* (pp. 367-384). Burlington, USA: Gower.
- Antoniou, A.-S., & Dalla, M. (2011). Immigration, acculturation and responses to perceived employment discrimination: a study of Albanian and Bulgarian immigrants in Greece. In A.-S. Antoniou & C. L. Cooper (Eds.) *New Directions in Organizational Psychology and Behavioral Medicine* (pp. 385-396). Burlington, USA: Gower.

- Antonioni, A.-S., & Dalla, M. (2011). Drug abuse among immigrants and the role of professionals in the treatment process. In B. Kirkcaldy (Ed.) *The Art and Science of Health Care- Psychology and Human Factors for Practitioners* (pp. 201-219). Goettingen, Germany: Hogrefe.
- Αντωνίου, Α.-Σ., Ντάλλα, Μ., & Μάτσα, Κ. (2012). Αναπτυξιακές δυσκολίες κατά την εφηβεία και χρήση ουσιών. *Τετράδια Ψυχιατρικής*, 117, 82-93.
- Αντωνίου, Α.-Σ., Ντόφη, Β., & Παππά, Ο.-Μ. (2013). *Ο ρόλος των βιολογικών και ψυχολογικών παραγόντων στην αιτιολογία της επιθετικής συμπεριφοράς κατά την παιδική ηλικία. Στα Πρακτικά του Συνεδρίου: Παιδική Ηλικία-Κοινωνιολογικές, Πολιτισμικές, Ιστορικές και Παιδαγωγικές Διαστάσεις*, 11-14 Απριλίου (Επιμ. Χ. Μπαμπούνης, σελ. 1102-1109). Αθήνα: Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών.
- Antonioni, A.-S., & Dalla, M., Kashahu, L., Karaj, D., Michailidis, G., & Georgiadi, E. (2013). Socioeconomic adversity and family stressors in relation to school achievement among Greek, Serbian and Albanian students. In A.-S. Antonioni & C. L. Cooper (Eds.), *The Psychology of the Recession on the Workplace* (pp. 23-41). Northampton, USA: Edward Elgar.
- Antonioni, A.-S., & Dalla, M. (2015). Economic crisis, recession and youth unemployment: causes and consequences. In R. J. Burke, C. L. Cooper, & A.-S. Antonioni (Eds.), *The Multi-Generational and Aging Workforce* (pp. 78-96). Northampton, USA: Edward Elgar.
- Antonioni, A.-S., & Dalla, M. (submitted). Stress and trauma of children and adolescents in residential placement: case studies from Greece. *Psychology - The Journal of the Hellenic Psychological Society* (special issue: Mental health, well-being and stress of children and adolescents – Editors: A.-S. Antonioni & C. Cooper).
- Arbona, C. (1990). Career counseling research and Hispanics: A review of the literature. *Counseling Psychologist*, 18, 300-323.
- Arbona, C. (1995). Theory and research on racial and ethnic minorities: Hispanic Americans. In F.T. Leong (Ed.), *Career development and vocational behavior of racial and ethnic minorities* (pp. 37-66). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Arbona, C. (1996). Career theory and practice in a multicultural context. In M. L. Savickas & W. B. Walsh (Eds.), *Handbook of career counselling theory and practice* (pp. 45-54). Palo Alto, CA: Davies-Black.
- Arbona, C., & Novy, D. M. (1990). Noncognitive dimensions as predictors of College success among Black, Mexican-Americans and White students. *Journal of College Student Development*, 31, 415-422.
- Arbona, C., & Novy, D. M. (1991). Career aspirations of Black, Mexican American, and White students. *Career Development Quarterly*, 39, 231-239.
- Aronowitz, M. (1984). The social and emotional adjustment of immigrant children: A review of the literature. *International Review of Migration*, 18, 237-257.
- Atkinson, D., Morten, G. & Sue, D. (1983). *Counseling American minorities*. Dubuque, IA: Wm. C. Brown Communications.
- Atkinson, D. R., Morten, G., & Sue, D. W. (1993). *Counseling American minorities: A cross-cultural perspective*. Dubuque, IA: Wm. C. Brown Communications.
- Baker, C. (2001). *Εισαγωγή στη διγλωσσία και στη δίγλωσση εκπαίδευση* (επιμ.

- M. Δαμανάκης). Αθήνα: Gutenberg.
- Berry, J. W. (1987). Acculturation and psychological adaptation: A conceptual overview. In J. W. Berry & R. C. Annis (Eds.), *Ethnic psychology: Research and practice with immigrants, refugees, native people, ethnic groups and sojourners* (pp. 41-52). Kingston: Serts North America.
- Berry, J. W. (1988). Acculturation and psychological adaptation: A conceptual overview. In J. W. Berry & R. C. Annis (Eds.), *Ethnic psychology: Research and practice with immigrants, refugees, native people, ethnic groups and sojourners* (pp. 53-69). Lisse, The Netherlands: Sweets & Zeitlinger.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46 (1), 5-68.
- Berry, J. W., & Sam, D. L. (1996). Acculturation and adaptation. In J. W. Berry, M. H. Segall & C. Kagitcibasi (Eds.), *Handbook of Cross-cultural Psychology: Social Behavior and applications* (pp. 291-326). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Bhugra, D. (2004). Migration distress and cultural identity. *British Medical Bulletin*, 69, 129-141.
- Bierbauer, G., & Pedersen, P. (1996). Culture and migration. In G. S. Semin & K. Fiedler (Eds.), *Applied Social Psychology* (pp. 399-422). London: Sage.
- Bingham R.P., & Ward, C.M. (1994). Career counseling with ethnic minority women. In W. B. Walsh & S. H. Osipow (Eds.), *Career counseling for women* (pp. 165-195). Hillsdale, NJ: Laurence Erlbaum Associates.
- Blau, F. D., & Kahn, L.M. (2002). At home and abroad: US labor market performances in international perspective. New York: Russell Sage.
- Βρατσάλης, Κ., & Σκούρτου, Ε. (2000). Δάσκαλοι και μαθητές σε τάξεις πολιτισμικής ετερότητας: Ζητήματα μάθησης. *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, 54, 26-33.
- Brooks, L. (1980). Recent developments in theory building. In D. Brown, & L. Brooks (Eds.), *Career choice and development: Applying contemporary theories to practice* (pp. 364-394). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Brown, D. (2000). Theory and the school-to-work transitions: Are the recommendations suitable for cultural minorities? *Career Development Quarterly*, 48, 370-375.
- Brown, D. (2007). *Career Information, Career Counseling, and Career Development* (9th ed.). Boston: Pearson Education.
- Brown, M. T. (1995). The career development of Africans Americans: Theoretical and empirical issues. In F.T. Leong (Ed.), *Career development and vocational behavior of racial and ethnic minorities* (pp. 7-36). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Burlew, A. K., & Johnson, J. L. (1992). Role conflict and career advancement among African American women in non-traditional professions. *Career Development Quarterly*, 40, 302-312.
- Busacca, L. A., & Taber, B. J. (2002). The Career Maturity Inventory – Revised: A Preliminary Psychometric Investigation. *Journal of Career Assessment*, 10(4), 441 -455.
- Γεώργας, Δ., & Παπαστυλιανού, Ν. (1993). *Επιπολιτισμός Ποντίων και Βορειοηπειρωτών στην Ελλάδα: Ψυχολογικές διεργασίες και προσαρμογής*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού.
- Γεώργας, Δ., Παρασκευόπουλος, Ι., Μπεζεβέγκης, Η., Γιαννίτσας, Ν., Γκαρή, Α., &

- Μυλωνάς, Κ. (1998). *Η ψυχοκοινωνική διάσταση της προσαρμογής παλλιννοστούντων και αλλοδαπών στην Ελλάδα*. Αθήνα: Τομέας Ψυχολογίας – Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Γεωργουλές, Γ., Γιώτσα, Α., Μπαφίτη, Τ., Μυλωνάς, Κ., & Παυλόπουλος, Β. (2000). *Μελέτη, σχεδιασμός και ανάπτυξη προγραμμάτων ΣΕΠ σε επίπεδο σχολικής μονάδας και Κέντρου ΣΕΠ για άτομα με ειδικές ανάγκες και άτομα κοινωνικώς αποκλεισμένα: Έλληνες ομογενείς από τη Βόρεια Ήπειρο και αλλογενείς Αλβανοί*. ΕΠΕΑΕΚ 1994-1999, Υποπρόγραμμα 1: Γενική και Τεχνική Εκπαίδευση, Μέτρο 1.1.: Αναμόρφωση Προγραμμάτων Γενικής Εκπαίδευσης, Ενέργεια 1.1.ε.: Επαγγελματικός Προσανατολισμός, ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – Τομέας ΣΕΠ.
- Γκέφου-Μαδιανού, Δ. (1999). *Πολιτισμός και εθνογραφία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γκότοβος, Α. (1996). *Ρατσισμός: Κοινωνικές, ψυχολογικές και παιδαγωγικές όψεις μιας ιδεολογίας και μιας πρακτικής*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης.
- Γκότοβος, Α., & Μάρκου, Γ. (2003-2004). *Παλιννοστούντες και αλλοδαποί μαθητές στην ελληνική εκπαίδευση*. Αθήνα: ΙΠΟΔΕ.
- Carter, R. T., & Cook, D. A. (1992). A culturally relevant perspective for understanding the career paths of visible racial/ ethnic group people. In H.D. Lea & Z.B. Leibowitz (Eds), *Adult Career Development* (pp. 192-217). Alexandria, VA: National Career Development Association.
- Catsambis, S. (1994). The path to math: Gender and race-ethnic differences in mathematics participation from middle school to high school. *Sociology of Education*, 67, 199-215.
- CEIES (European Advisory Committee on Statistical Information in the Economic and Social Spheres) (1999). *Annual Report 1999*. Eurostat.
- Cheatham, H. E. (1990). Africentricity and career development of African Americans. *Career Development Quarterly*, 38, 334-346.
- Chester, N. L. (1983). Sex differentiation in two high school environments: Implications for career development among Black adolescent females. *Journal of Social Issues*, 39, 29-40.
- Chung, Y. B., Baskin, M. L., & Case, A. B. (1999). Career development of black males: *Case studies*. *Journal of Career Development*, 25, 161-171.
- Cook, E. P., Heppner, M. J., & O'Brien M. J. (2002). Career development of women of color and white women: Assumptions, conceptualizations, and interventions from an ecological perspective. *Career Development Quarterly*, 50, 291-304.
- CRESPAR (2003). Supporting the development of English literacy in English language learners: Key issues and promising practices. Baltimore: John Hopkins University – Centre for Research on the Education of Students Placed at Risk www.csos.jhu.edu
- Cross, W. E. (1994). Nigrescence theory: Historical and explanatory notes. *Journal of Vocational Behavior*, 44, 119-123.
- Cummins, J. (2000). *Power, language and pedagogy: Bilingual children in the crossfire*. Clevedon: Multilingual matters.
- Cummins, J. (2003). *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση – Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας* (Επιμ. Ε. Σκούρτου, μεταφ. Σ.

- Αργύρη). Αθήνα: Gutenberg.
- Dalla, M., Antoniou, A.-S., & Matsa, K. (2009). Immigration, acculturation and drug abuse: multicultural aspects of treatment. In A.-S. Antoniou, C. L. Cooper, G. P. Chrousos, C. D. Spielberger, & M. W. Eysenck (Eds.). *Handbook of Managerial Behavior and Occupational Health*. (pp. 362-377). Northampton, USA: Edward Elgar.
- Dawkins, M. P. (1981). Mobility aspirations of Black adolescents: A comparison of males and females. *Adolescence*, 16, 701-710.
- De Bruin, G., & Bernard-Phera, M. (2002). Confirmatory factor analysis of the Career Development Questionnaire and the Career Decision-Making Self-Efficacy Scale for South African high school students. *Journal of Industrial Psychology*, 28(2), 1-6.
- Dillard, J. M., & Perrin, D. W. (1980). Puerto Rican, Black, and Anglo adolescents career aspirations, expectations, and maturity. *Vocational Guidance Quarterly*, 29, 313-321.
- Δρόσος, Ν. (2007). Επαγγελματική ωριμότητα και επαγγελματικές φιλοδοξίες Ελλήνων και αλλοδαπών μαθητών Γ' Γυμνασίου που φοιτούν σε ελληνικά σχολεία. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής & Προσανατολισμού*, 80-81, 82-98.
- Δρόσος, Ν. & Κασωτάκη, Φ. (2005). Οι σχολικές και επαγγελματικές επιλογές Ελλήνων και αλλοδαπών μαθητών που φοιτούν σε ελληνικά σχολεία σε σχέση με την αυτοεκτίμηση και τη χώρα προέλευσής τους, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής & Προσανατολισμού*, 72-73, 47-62.
- Dunne, F. (1980). Occupational sex-stereotyping among rural young women and men. *Rural Sociology*, 45, 396-415.
- Dunn, C. W., & Veltman, G. C. (1989). Addressing the restrictive career maturity patterns of minority youth: A program evaluation. *Journal of multicultural counseling and development*, 17, 156-164.
- Fisher, T. A., & Padmawidjaja, I. (1999). Parental influences on career development perceived by African American and Mexican American college students. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 27, 136-152.
- Fouad, N. A., & Bingham, R. P. (1995). Career counselling with racial ethnic minorities. In W.B. Walsh & S. H. Osipow (Eds), *Handbook of Vocational Psychology: Theory, research and practice* (2nd ed., pp. 331-365). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Fouad, N. A., & Byars-Winston, A. M. (2005). Cultural context of career choice: meta-analysis of race/ ethnicity differences. *The Career Development Quarterly*, 53, 223-233.
- Frost, F., & Diamond, E. E. (1979). Ethnic and sex differences in occupational stereotyping by elementary school children. *Journal of Vocational Behavior*, 15, 43-54.
- Gati, I., Landman, S., Davidovitch, S., Asulin-Peretz, L., & Gadassi, R. (2010). From Career Decision-Making Styles to Career Decision-Making Profiles: A Multidimensional Approach. *Journal of Vocational Behavior*, 76(2), 277-291.
- Geertz, C. (2003). *Η ερμηνεία των πολιτισμών*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Georgas, J., & Berry, J. W. (1995). An ecocultural taxonomy for Cross-Cultural Psychology. *Cross-Cultural Research*, 29(2), 121-157.
- Georgas, J., & Papastylianiou, D. (1996). Acculturation and ethnic identity: The remigration of ethnic Greeks to Greece. In H. Grad, A. Blanco, & J. Georgas

- (Eds.) *Key issues in cross-cultural psychology* (pp. 114-127). Lisse, The Netherlands: Swets & Zeitlinger.
- Gloria, A., & Hird, J. (1999). Influences of ethnic and non-ethnic variables on career decision self-efficacy of college students. *The Career Development Quarterly*, *48*, 157-174.
- Goffman, E. (1976). *Stigma: Notes on the management of spoiled Identity*. London: Pelican Press.
- Gottfredson, L. S. (1986). Special groups and the beneficial use of vocational interest inventories. In W. B. Walsh, & S. H. Osipow (Eds.), *Advances in Vocational Psychology. Vol. 1: Assessment of interest* (pp. 127-198). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Graves, T. D. (1967). Psychological acculturation in a tri-ethnic community. *Southwestern Journal of Anthropology*, *23*, 337 - 350.
- Greenfield, P. M. (1997). Culture as a process: Empirical methods for cultural psychology. In J. W. Berry, Y. H. Poortinga, & J. Pandey (Eds.), *Handbook of Cross-cultural Psychology (2nd ed.)*, Vol. 1: *Theory and method* (pp. 301-346). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Griffith, A. R. (1980). Justification for a black career development. *Counselor Education and Supervision*, *19*, 301-309.
- Gupta, N. (1987). Career maturity: A function of grade and sex. *Indian Psychologist*, *4*, 19-31.
- Hackett, G., & Betz, N. (1981). A self-efficacy approach to the career development of women. *Journal of Vocational Behavior*, *18*(3), 326-339.
- Hackett, G., & Byars, A. (1996). Social cognitive theory and the career development of African American women. *The Career Development Quarterly*, *44*, 322-340.
- Hamilton, D. L. (1981). *Cognitive Processes in stereotyping and intergroup behaviour*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Hardin, E. E., Leong, F. T. L., & Osipow, S. H. (2001). Cultural relativity in the conceptualization of career maturity. *Journal of Vocational Behavior*, *58*(1), 36-52.
- Hartung, P. J., Vandiver, B. J., Leong, F. T., Pope, M., Niles, S. G., & Farrow, B. (1998). Appraising cultural identity in career development assessment and counseling. *Career Development Quarterly*, *46*, 276-293.
- Hasan, B. (2006). Career maturity of Indian adolescents as a function of self-concept, vocational aspiration, and gender. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, *32*(2), 127-134.
- Helms, J. E. (1993). *Black and white racial identity: Theory, research and practice*. Westport, CT: Praeger.
- Herbert, J., & Cheatham, H. (1988). Africentricity and the black disability experience: A theoretical orientation of rehabilitation counselors. *Journal of Applied Rehabilitation Counseling*, *19*, 50-54.
- Hicks, R., Lalonde, R. N., & Pepler, D. (1993). Psychosocial considerations in the mental health of immigrant and refugee children. *Canadian Journal of Community and Mental Health*, *12*(2), 71-87.
- Juntunen, C. L., Barraclough, D. J., Broneck, C. L., Seibel, G. A., Winrow, S. A., & Morin, P. M. (2001). American Indian perspectives on the career journey. *Journal of Counseling Psychology*, *48*, 274-285.

- Κασιμάτη, Κ. (1992). *Πόντιοι μετανάστες από την πρώην Σοβιετική Ένωση: Κοινωνική και οικονομική τους ένταξη*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής.
- Κασιμάτη, Κ. (1993), *Πόντιοι Μετανάστες από την πρώην Σοβιετική Ένωση: Κοινωνική και Οικονομική τους Ένταξη*, Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο και Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού.
- Kosic, A. (2004). Acculturation strategies. *Scandinavian Journal of Psychology*, 45, 269-278.
- Kroeber, A., & Kluckholm, C. (1963). *Culture, a critical view of concepts and definitions*. London: Vintage Books.
- Lawrence, W., & Brown, D. (1976). An investigation of intelligence, self-concept, socioeconomic status, race and sex as predictors of career maturity. *Journal of Vocational Behavior*, 9, 43-51.
- Lee K.-H. (2001). A Cross-Cultural Study of the Career Maturity of Korean and United States High School Students. *Journal of Career Development*, 28(1), 43-57.
- Lent, R. W., & Worthington, R. L. (2000). On school-to-work transition, career development theories, and cultural validity. *Career Development Quarterly*, 48, 376-384.
- Leong, F. T. (1995). *Career Development and Vocational Behavior of racial and ethnic minorities*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Leong, F., & Brown, M. (1995). Theoretical issues in cross-cultural career development: Cultural validity and cultural specificity. In B. Walsh, & S. Osipow, *Handbook of Vocational Psychology: Theory, research, and practice* (pp. 143-180). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Leong, F. T. L., & Chou, E. L. (1994). The role of ethnic identity and acculturation in the vocational behaviour of Asian Americans: An integrative review. *Journal of Vocational Behavior*, 44, 155-172.
- Leong, F. T. L., & Hartung, P. J. (1997). Career assessment with culturally different clients: Proposing an integrative-sequential conceptual framework for cross-cultural career counseling research and practice. *Journal of Career Assessment*, 5, 183-202.
- Leong, F. T. L., & Serafica, F. (1995). Career development of Asian Americans: A research area in need of a good theory. In F.T. Leong (Ed.), *Career development and vocational behavior of racial and ethnic minorities* (pp. 67-102). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Leong, F. T. L., & Serafica, F. (2001). Cross-cultural perspective on Super's career development theory: Career maturity and cultural accommodation. In F.T. Leong & A. Barak (Eds), *Contemporary models in vocational psychology: A volume in honor of Samulel H. Osipow* (pp. 167-206). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Leong, F. T. L., & Tata, S. P. (1990). Sex and acculturation differences in occupational values among Chinese American children. *Journal of Counseling Psychology*, 37, 208-212.
- Leung, S. A. (1995). Career development and counseling: A multicultural perspective. In J. G. Ponterotto, J. M. Casas, L. A. Suzuki, & C. M. Alexander (Eds.), *Handbook of multicultural counseling* (pp. 549-566). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Lundberg, D. J., Osborne, W. L., & Miner, C. U. (1997). Career maturity and personality preferences of Mexican-American and Anglo-American adolescents. *Journal of Career Development, 23*, 203-213.
- Luzzo, D. (1992). Ethnic group and social class differences in college students' career development. *The Career Development Quarterly, 41*, 161-173.
- Luzzo, D., & McWhirter, E. (2001). Sex and ethnic differences in the perception of educational and career-related barriers and levels of coping efficacy. *Journal of Counseling and Development, 79*, 61-67.
- Lynch, J. (1987). *Prejudice reduction and the schools*. U. K. London: Cassell.
- McMahon, M. (2002). The Systems Theory Framework of career development: History and future prospects. *Australian Journal of Career Development, 11* (3), 63-69.
- McMahon, M., & Patton, W. (1995). Development of a systems theory of career development. *Australian Journal of Career Development, 4*, 15-20.
- McNair, D. & Brown, D. (1983). Predicting the occupational aspirations of Black and White male and female tenth graders. *Vocational Guidance Quarterly, 32*, 29-36.
- Miller, D., & Form, W. (1951). *Industrial Psychology*. NY: Harper.
- Μόττη-Στεφανίδη, Φ., Ντάλλα, Μ., Παπαθανασίου, Αθ.-Χ., Τάκης, Ν., & Παυλόπουλος, Β. (2006). Εθνική ταυτότητα, τακτικές επιπολιτισμού και ψυχική ανθεκτικότητα μεταναστών/ παλιννοστούντων μαθητών. Στο Π. Κορδούτης & Β. Παυλόπουλος (Επιμ.) *Πεδία Έρευνας στην Κοινωνική Ψυχολογία* (σελ. 108-125). Αθήνα: Ατραπός.
- Μόττη-Στεφανίδη, Φ., Παυλόπουλος, Β., & Καπώνη, Κ. (2007). Επιπολιτισμός και ψυχοκοινωνική προσαρμογή Ποντίων παλιννοστούντων εφήβων. Στο Μ. Χριστόγιωργος (Επιμ.), *Θέματα Ψυχοδυναμικής και Ψυχοκοινωνικής Παιδοψυχιατρικής* (σελ. 549-567). Αθήνα: Καστανιώτης.
- Μόττη-Στεφανίδη, Φ., Παυλόπουλος, Β., Τάκης, Ν., Ντάλλα, Μ., Παπαθανασίου, Αθ.-Χ., & Masten, A. S. (2005). Ψυχική ανθεκτικότητα και προσδοκίες αυτοαποτελεσματικότητας: Μια μελέτη μεταναστών και παλιννοστούντων εφήβων. *Ψυχολογία, 12* (3), 349-367.
- Motti-Stefanidi, F., Pavlopoulos, V., Obradovic, J., Dalla, M., Takis, N., Papathanasiou, A., & Masten, A. (2008). Immigration as a risk factor for adolescent adaptation in Greek urban schools. *European Journal of Developmental Psychology, 5*(2), 235-261.
- Motti-Stefanidi, F., Pavlopoulos, V., Obradovic, J., & Masten, A. (2006). Perceived discrimination and academic resilience: A study of Albanian immigrant adolescents in Greece. *10th EARA Conference*, Antalya, Turkey.
- Motti-Stefanidi, F., Pavlopoulos, V., Obradovic, J., & Masten, A. (2008). Acculturation and adaptation of immigrant adolescents in Greek urban schools. *International Journal of Psychology, 43*(1), 45-48.
- Mylonas, K. (2009). Statistical analysis techniques based on Cross-Cultural research methods: cross-cultural paradigms and intra-country comparisons. *Psychology, 16* (2), 185-204.
- Naidoo, A. V., Bowman, S. L., & Gerstein, L.H. (1998). Demographics, Causality, Work salience, and the Career Maturity of African-American students: A causal model. *Journal of Vocational Behavior, 1*, 15-27.
- Nauck, B. (2001). Intercultural contact and intergenerational transmission in

- immigrant families. *Journal of Cross-cultural Psychology*, 32, 159-173.
- Nguyen, H., & Von Eye, A. (2002). The acculturation scale for Vietnamese adolescents: A bidimensional perspective. *International Journal for Behavioral Development*, 26, 202-213.
- Ντάλλα, Μ. (1999). Αλλαγή στάσεων και συμπεριφοράς Ελλήνων μαθητών προς τους Πόντιους και Βορειοηπειρώτες συμμαθητές τους. *Ψυχολογία*, 6(2), 145-158.
- Ντάλλα, Μ., Αντωνίου, Α.-Σ. & Μάτσα, Κ. (2010). Επιπολιτιστικό στρες, κοινωνικό στίγμα και εκδήλωση εξαρτητικής συμπεριφοράς σε μετανάστες και πρόσφυγες. Στο Α.-Σ. Αντωνίου (Επιμ.) *Στρες - Προσωπική Ανάπτυξη και Ευημερία* (σελ. 571-590). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Oakes, P. J., Haslam, S. A., & Turner, J. C. (1994). *Stereotyping and Social Reality*. Oxford: Blackwell.
- Osipow, S. H. (1975). The relevance of theories of career development to special groups: Problems, needed data, and implications. In J. S. Picou & R. E. Campbell (Eds), *Career behavior of special groups: Theory, research and practice* (pp. 9-22). Columbus, OH: Merrill.
- Osipow, S. H., & Littlejohn, E. M. (1995). Toward a multicultural theory of career development: Prospects and dilemmas. In F.T. Leong (Ed.), *Career development and vocational behavior of racial and ethnic minorities* (pp. 251-261). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Osipow, S., Carney, C., Winer, J., Yanico, B. & Koschier, M. (1976). *The Career Decision Scale* (3rd rev.). Columbus, OH: Marathon Consulting and Press.
- Παλαιολόγος, Ν., & Αντωνίου, Α.-Σ. (2006). Προβλήματα ψυχοκοινωνικού χαρακτήρα που προέρχονται από την ομαλή ένταξη των μεταναστών στο εγχώριο εργατικό δυναμικό. Στο Α.-Σ. Αντωνίου & C.L. Cooper (Επιμ.) *Αποτελεσματική Διαχείριση Εργασιακού Στρες (Stress Management)*. (σελ. 297-336). Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- Παλαιολόγου, Ν., & Ευαγγέλου, Ο. (2003). *Διαπολιτισμική παιδαγωγική: Εκπαιδευτικές, διδακτικές και ψυχολογικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Ατραπός.
- Παπαγεωργίου Φ. (2005). *Γέφυρες Πολιτισμού: Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού των Μεταναστών και των Εθνικών Μειονοτήτων μέσω του Πολιτισμού, Οδηγός Καλής Πρακτικής*. Αθήνα: PRISMA.
- Παπαδοπούλου, Π. (2005). *Το προφίλ των μαθητών της Γ' Γυμνασίου σχολείων με υψηλά ποσοστά αλλοδαπών-παλιννοστούντων μαθητών, διερεύνηση εκπαιδευτικών-επαγγελματικών επιλογών μετά το τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Ο ρόλος της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού*. Διπλωματική Εργασία, ΠΜΣ «Συμβουλευτική & Επαγγελματικός Προσανατολισμός», Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Παπαστυλιανού, Α. (2000). Ψυχοκοινωνική προσαρμογή και στρες σε αγγλόφωνους, Ποντίους και Βορειοηπειρώτες εφήβους μαθητές στην Ελλάδα. *Παιδί και Έφηβος*, 2(1), 112-132.
- Patton, W. (1997). The need for a systems theory framework of career development. In W. Patton & McMahon (Eds), *Career development in practice: A systems theory perspective* (pp. 1-13), Sydney, Australia: New Hobsons press.
- Patton, W., & McMahon, M. (1999). *Career development and systems theory: A new*

- relationship*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Patton, W., & McMahon, M. (2006). The Systems Theory Framework of career development and counseling: Connecting theory and practice. *International Journal for the Advancement of Counseling*, 28(2), 153-166.
- Παυλόπουλος, Β., Ντάλλα, Μ., & Μόττη-Στεφανίδη, Φ. (2015). Μετανάστευση. Στο Φ. Μόττη-Στεφανίδη (Επιμ.), *Παιδιά και έφηβοι σε έναν κόσμο που αλλάζει. Προκλήσεις, προσαρμογή, ανάπτυξη* (σελ. 77-129). Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ.
- Παυλόπουλος, Β., Ντάλλα, Μ., Καλογήρου, Σ., Θεοδώρου, Ρ., Μαρκούση, Δ., & Μόττη-Στεφανίδη, Φ. (2009). Επιπολιτισμός και προσαρμογή μεταναστών εφήβων σε σχολικό πλαίσιο. *Ψυχολογία*, 16(3), 400-421.
- Pelham, J. P., & Fretz, B. R. (1982). Racial differences and attributes of career choice unrealism. *The Vocational Guidance Quarterly*, 31, 36-42.
- Pedersen, P. (2000). *Handbook for developing multicultural awareness* (3rd ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association
- Πετράκου, Η., Ξανθάκου, Γ., & Καΐλα, Μ. (2006). Μετανάστες και προβλήματα προσαρμογής στην ελληνική κοινωνία. Στο Π. Κορδούτης & Β. Παυλόπουλος (Επιμ.) *Πεδία Έρευνας στην Κοινωνική Ψυχολογία* (σελ. 89-107). Αθήνα: Ατραπός.
- Phalet, K., & Schonpflug, U. (2001). Intergenerational transmission of collectivism and achievement values in two acculturation contexts. The case of Turkish families in Germany, and Turkish families in Germany, and Turkish and Moroccan families in the Netherlands. *Journal of Cross-cultural Psychology*, 32, 186-201.
- Phinney, J. S. (1990). Ethnic identity in adolescents and adults: Review of research. *Psychological Bulletin*, 108, 499-514.
- Phinney, J. S., Horenczyk, G., Liebkind, K., & Vedder, P. (2001). Ethnic identity, immigration, and well-being: An interactional perspective. *Journal of Social Issues*, 57, 493-510.
- Piaget, J. (1969). *The Mechanisms of Perception*. London: Rutledge & Kegan Paul.
- Pound, R. E. (1978). Using self-concept sub-scales in predicting career maturity for race and sex groups. *Vocational Guidance Quarterly*, 27, 61-70.
- Redfield, R., Linton, R., & Herkovits, M. J. (1936). Memorandum on the study of acculturation. *American Anthropologist*, 38, 149-152.
- Roccas, S., & Brewer, M. B. (2002). Social identity complexity. *Personality and Social Psychology Review*, 6, 88-106.
- Roe, A. (1956). *The psychology of occupations*. New York: Wiley.
- Roebers, C., & Schneider, W. (1999). Self-concept and Anxiety in Immigrant Children. *International Journal of Behavioral Development*, 23(1), 125-147.
- Rojewski, J. (1994). Predicting career maturity attitudes in rural economically disadvantaged youth. *Journal of Career Development*, 21, 49-61.
- Rojewski, J. W. (1997). Cultural diversity and its impact on career counseling. In J. Lonsdale (Ed.), *The Hatherleigh guide to vocational and career counseling* (pp. 177-208). New York: Hatherleigh Press.
- Rojewski, J., Wicklein, R., & Schell, J. (1995). Effects of gender and academic risk behavior on the career maturity of rural youth. *Journal of Research in Rural Education*, 11, 92-104.
- Σακελαρίδη, Φ. (2001). Αυτοαντίληψη και επαγγελματικές προσδοκίες μαθητών

- διαπολιτισμικών σχολείων. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 56-57, 126-150.
- Salami, S. O. (2008). Gender, Identity, Status and Career Maturity of Adolescents in Southwest Nigeria. *Journal of Social Sciences*, 16(1), 35-49.
- Sam, D. L., & Virta, E. (2003). Intergenerational value discrepancies in immigrant and host-national families and their impact on psychological adaptation. *Journal of Adolescence*, 26, 213-231.
- Savickas, M., Nota, L., Rossier, J., Dauwalder, J.-P., Duarte, M. A., Guichard, J., Soresi, S., Van Esbroeck, R., & van Vianen, A. (2009). Life designing: A paradigm for career construction in the 21st century. *Journal of Vocational Behavior*, 75, 239-250.
- Schumann, J. (1976). Social distance as a factor in second language acquisition. *Language Learning*, 26, 135-143.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2003). Επαγγελματική συμβουλευτική και πολιτισμική διαφορετικότητα. *Ψυχολογία*, 10 (2 & 3), 399-413.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2009). Αξιολόγηση των Ελλήνων Λειτουργών Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού: Ειδικές δεξιότητες των συμβούλων που εργάζονται με πληθυσμούς πολιτισμικά διαφορετικούς. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 86-87, 133-152.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., Αλεξοπούλου, Γ., Αργυροπούλου Αι., Δρόσος, Ν., & Ταμπούρη, Σ. (2008). *Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, τ. 3: Εκπαιδευτικό υλικό για στελέχη γραφείων επαγγελματικού προσανατολισμού και σύνδεσης με την αγορά εργασίας της επαγγελματικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τομέας Ψυχολογίας.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., Αργυροπούλου, Αι., & Δρόσος, Ν. (2008). Ομαλή ένταξη μαθητών με διαφορετικές πολιτισμικές καταβολές στην εκπαιδευτική κοινότητα: Δεξιότητες των εκπαιδευτικών και των συμβούλων και ειδικές βιωματικές δραστηριότητες. Εισήγηση σε επιστημονική ημερίδα με θέμα: *Σεβασμός στη διαφορετικότητα*. ΚΕΣΥΠ Αρκαδίας. Τρίπολη, 15/3/2008.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., & Δρόσος, Ν. (2008). Βιωματικές ασκήσεις στη σχολική τάξη για τη σταδιακή άρση των πολιτισμικών στερεοτύπων στην εργασία. 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Κλάδου Γνωστικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ. *Γνωστική Ψυχολογία: Από το Εργαστήριο στην Κοινωνία. Περιλήψεις* (σελ. 27). Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ - ΕΛΨΕ.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., & Δρόσος, Ν. (2010). Λήψη επαγγελματικής απόφασης & επαγγελματική ωριμότητα εφήβων που ανήκουν σε πολιτισμικά διαφορετικές ομάδες: Πιλοτική έρευνα σε μαθητές Γ' Γυμνασίου. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 92-93, 122-136.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., & Παυλάκος, Ν. (2007). Εξειδικευμένες δεξιότητες των συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού στην Ελλάδα. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 80-81, 231-235.
- Smith, E. J. (1976). Reference group perspectives and the vocational maturity of lower socioeconomic Black youth. *Journal of Vocational Behavior*, 8, 321-336.
- Smith, E. J. (1983). Issues in racial minorities' career behavior. In W. B. Walsh, & S. H. Osipow (Eds.), *Handbook of Vocational Psychology: Vol. 1. Foundations*

- (pp. 161-222). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Social Science Research Council (1954). *Acculturation: An explanatory formulation. American Anthropologist*, 56, 973-1002.
- Spears, R. (2002). Four degrees of stereotype formation: Differentiation by any means necessary. In McGarty, V. Y. Yzerbyt & R. Spears (Eds), *Stereotypes as Explanations. The Formation of Meaningful Beliefs about Groups* (pp. 127-156). Cambridge: Cambridge University.
- Steele, C., & Aronson, J. (1995). Stereotype vulnerability and the intellectual test performance of African-Americans. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 797-811.
- Tajfel, H. (1981). *Human groups and social categories: Studies in social psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Τάκης, Ν., Παυλόπουλος, Β., Παπαθανασίου, Α., Ντάλλα, Μ. Καπώνη, Κ., & Μόττη-Στεφανίδη, Φ. (2006). Ψυχική ανθεκτικότητα και Ψυχοπαθολογία μεταναστών, παλλινοστούντων και γηγενών εφήβων. *Παιδί και Έφηβος*, 8(2), 92-111.
- Thomas, L. C., Kravas, K. J., & Low, H. L. (1979). A current examination of vocational aspirations and actual vocational plans of black students. *Journal of Non-White Concerns in Personnel and Guidance*, 7, 67-73.
- Thomas, M. J. (1976). Realism and socioeconomic status (SES) of occupational plans of low socioeconomic status black and white male adolescents. *Journal of Counseling Psychology*, 23, 46-49.
- Tinsley, H. E. A. (1994). *Racial identity and vocational behavior. Journal of Vocational Behavior*, 44, 115-117.
- Triandis, H. C. (1997). Where is culture in the acculturation model? *Applied Psychology: An International Review*, 46, 55-58.
- Trusty, J. (2002). African Americans' educational expectations: Longitudinal causal models for women and men. *Journal of Counseling & Development*, 80, 332-345.
- Τσαούσης, Ι. (2009). *Αναλυτική Αναφορά για το ερευνητικό έργο: «Έρευνα για τις πολυπολιτισμικές δεξιότητες των στελεχών συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού»*. Δημοσίευτη έρευνα για λογαριασμό του Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ). Αθήνα: ΕΚΕΠ.
- Τσίγκρα, Μ. (2006). Κουλτούρα και συγκρότηση της καθημερινής σχολικής πρακτικής στο νηπιαγωγείο. Στο Μ. Πουρκός (Επιμ.) *Κοινωνικο-ιστορικο-πολιτισμικές προσεγγίσεις στην ψυχολογία και την εκπαίδευση* (σελ. 357-377). Αθήνα: Ατραπός.
- UNICEF (2001). Διακρίσεις-Ρατσισμός-Ξενοφοβία στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ανακτήθηκε 20/11/2016 από: <http://www.unicef.gr/reports/racism.php>
- Φακιολάς, Ρ. (2002). Μετανάστευση: Η νομιμοποίηση των παράνομων μεταναστών στην Ελλάδα. Στο Ξ. Πετρινώτη & Γ. Κουκουλές, *Επετηρίδα Εργασίας* (σελ. 41-51). Αθήνα: ΙΑΠΑΔ, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Παντείου Πανεπιστημίου.
- Φιλίππάρδου, Χρ. (1997). Απόψεις εκπαιδευτικών για τη διγλωσσία στα δημοτικά σχολεία της Πόλης της Ρόδου. Στο Ε. Σκούρτου (Επιμ.) *Θέματα διγλωσσίας και εκπαίδευσης* (σελ. 178-187). Αθήνα: Νήσος.

- Χατζηδάκη, Α. (2000). Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στις «κανονικές» τάξεις, *Τετράδια Εργασίας Νάξου: Διγλωσσία* (επιμ. Ε. Σκούρτου). Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Ανακτήθηκε 20/11/2016 από: <http://www.rhodes.aegean.gr/tetradianaxou/>
- Χρυσόχου, Ξ. (2005). *Πολυπολιτισμική πραγματικότητα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Van de Vijver, F. J. R., & Leung, K. (1997). *Methods and data analysis for cross-cultural reserach*. Newbury Park, CA: Sage.
- Virta, E., Sam, D. L. & Westin, C. (2004). Adolescents with Turkish background in Norway and Sweden: A comparative study of their psychological adaptation. *Scandinavian Journal of Psychology*, 45, 15-25.
- Walsh, W. B., Bingham, R. P., Brown, M. T., & Ward, C. M. (Eds.). (2001). *Career counseling for African Americans*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Watson, M. B. (1984). *Career development of coloured high school pupils. Unpublished doctoral dissertation*. South Africa: University of Port Elizabeth.
- Watson, M. B. (2004, June). Career assessment in a multicultural context: A South African perspective. In *International perspectives on career development*. Symposium conducted at a joint meeting of the International Association for Educational and Vocational Guidance and the National Career Development Association, San Francisco.
- Westbrook, B., & Sanford, E. (1991). The validity of career maturity attitude measures among Black and White high school students. *The Career Development Quarterly*, 39, 199-208.
- Worthington, R. L., Flores, L. Y., & Navarro, R. L. (2004). Career Development in Context: Research with people of color. In S.D. Brown & R.W. Lent (Eds), *Career development and counseling: Putting theory and research to work* (pp. 225-252). NJ: Wiley and Sons, Inc.
- Wright, T. (1988). Enhancing the professional preparation of rehabilitation counselors for improved services to ethnic minorities with disabilities. *Journal of Applied Rehabilitation Counseling*, 19, 4-10